

Motion till riksdagen

1985/86:Jo306

Lars Ernestam m. fl. (fp)

Skogsbrukspolitiken

Skogen är en av Sveriges allra största nationaltillgångar. Mer än hälften av landets yta täcks av skogsmark, som till övervägande delen är lämpad för skogsproduktion. Skogsnäringen, dvs. skogsbruket och skogsindustrin, är av mycket stor betydelse för ekonomi och sysselsättning.

Vårt inhemska behov av skogsprodukter är nu ungefär en tredjedel av vad vi producerar. Det mesta exporteras sålunda. Skogsbruket och skogsindustrin är långsiktiga verksamheter, som kräver stor framförhållning. De är kapitalintensiva, och deras investeringar måste återbetalas under lång tid.

Skogen har också andra värden. Den utgör vår viktigaste naturtyp och hyser ett stort antal växt- och djurarter.

Skogen har dessutom stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Den producerar jaktbart vilt, bär, svamp m. m. I norra delen av landet utnyttjas också skogen som betesmarker för rennäringen.

Skyddet av skogar med särskilt stort värde från naturvårdssynpunkt diskuteras i folkpartiets miljömotion.

Skogsvårdslagen

En ny skogspolitik — innefattande bl. a. en ny skogsvårdslag — lades fast av riksdagen 1979 genom att en proposition från den dåvarande folkpartiregeringen i allt väsentligt godkändes.

Den nya politiken innebar både en intensifiering av skogsbruket och en ökad betoning av övriga till skogen knutna intressen, i första hand naturvården.

Den nya skogspolitiken hann knappt börja tillämpas förrän den ändrades på vissa punkter. Därefter har ytterligare förändringar skett. I förhållande till folkpartiregeringens proposition har inslagen av reglering, samhällskontroll och myndighetsstyrning ökat genom bestämmelser av avverkningstvång (§ 14), gallringstvång (§ 9), obligatoriska skogsbruksplaner (§ 21a) m. m. Skogsbrukets position har vidare flyttats fram i förhållande till naturvårdens, bl. a. när det gäller s. k. 5:3 skogar som kommenteras längre fram i denna motion.

Det skäl som framförts för ändringarna i skogspolitiken är att avverkningen skulle öka. Utförda utvärderingar visar att 5:3-bidragen inte påtagligt ökat avverkningen eller gett de övriga positiva effekter som förväntades. Detsamma torde gälla förändringen av lagstiftningen.

Skogsindustrins behov av regelbunden vikesförsörjning måste i möjligaste mån tillgodoses genom att avverkningen stimuleras. Långsiktigt måste dock industrins vikesbehov anpassas till skogens produktionsförmåga.

Behov finns av en bättre skogsvård och en jämnare avverkning. Ökade stimulanser bör komma till främst genom en förändrad skogsbeskattning. Den höga grad av reglering och centraldirigering, som tillkommit genom senare års ändringar i skogsvårdslagen, har inte givit dessa effekter. Bl. a. gäller detta schablonmässiga starkt styrande skötselnormer.

Mot. 1985/86
Jo306

Vi anser att ovan refererade förändringar i skogsvårdslagen bör upphävas.

Domänverket

Ungefär en femtedel av skogsproduktionen kommer från statens marker, som förvaltas av domänverket. Vi anser att domänverkets nuvarande tillgångar i betydande utsträckning bör successivt överföras i enskild ägo. Vi anser att detta bör vara ett led i strävandena att stärka och komplettera det enskilda jord- och skogsbruket. Även möjligheterna att tillskapa fristående skogsbruksfastigheter bör tas till vara. Vi anser således att riksdagen bör uppmana regeringen att ge domänverket i uppdrag att inleda försäljningar med riktmarke att under det första budgetåret nå ca 400 milj. kr. i intäkter.

Även i övrigt bör frågan om domänverkets markförsäljningspolitik ägnas särskild uppmärksamhet. Verket bör kunna spela en mer aktiv roll för att förstärka enskilda skogs- och lantbruk. Vi har i annat sammanhang tagit upp frågan om den lämpliga omfattningen och formerna för den affärsverksamhet som i dag bedrivs inom domängruppen, liksom det avkastningskrav som skall gälla framöver. Vi vill här särskilt poängtera att en rättvisande jämförelse med enskilt skogsbruk måste eftersträvas. I detta sammanhang måste särskilt beaktas de restriktioner som med hänsyn till bl. a. naturvårdsintressena gäller för avverkning ovanför den f. d. skogsodlingsgränsen.

Andra intressen

Även på andra sätt har förhållandena ändrats sedan 1979. Skogsbruket har börjat ta nya marker i anspråk (t. ex. fjällnära skogar) i en utsträckning som då inte kunde förutses. Det är till stor del fråga om skogar där avverkning är samhällsekonomiskt olönsam. Sysselsättningsaspekten i Norrlandslänen brukar framhållas. Enligt vår uppfattning är det bättre att stödinsatser i större utsträckning ges för eftersatt gallring och vård av skogsbestånd utanför de för bl. a. naturvården värdefulla områden, huvudsakligen på domänverkets mark, som måste bevaras för framtiden.

De negativa konsekvenserna av modernt storskaligt skogsbruk måste uppmärksammas. Skyddet bör öka för naturtyper som hotas av sådant skogsbruk t. ex. urskogar, fjällskogar och våtmarker. Rennäringens intressen måste ges ökad tyngd i skogspolitiken. De möjligheter som kan finnas att genom modifieringar av skötselmetoderna minska effekterna på skogen av försurning och luftföroreningar måste tas till vara.

Ordinarie anslag fördelade på olika ägarkategorier 1979/80—1983/84

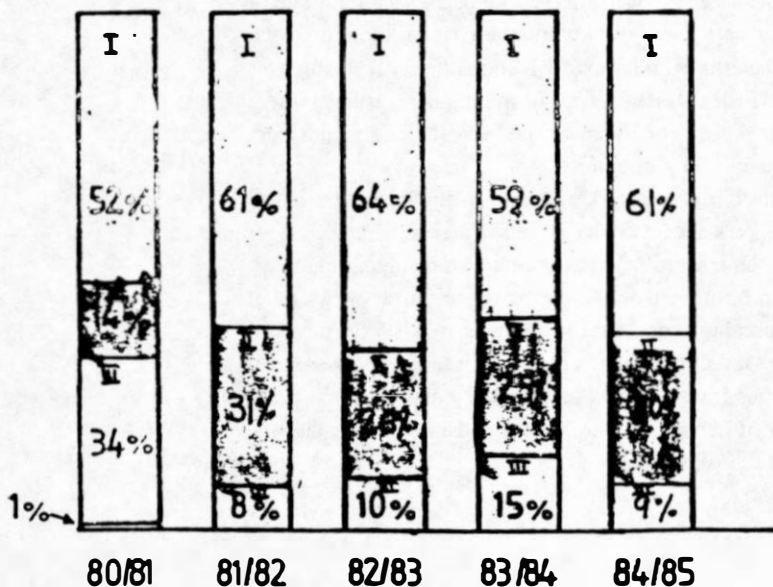

Kategorier

I PRIVATA MARKÄGARE

II BOLAG

III DOMÄNVERKET

9.7

12.0

11.0

13.9

7.3

Länets skogsmarksareal fördelar sig på följande sätt:

67% PRIVATA MARKÄGARE

29% BOLAG

3% DOMÄNVERKET

3% ÖVRIGA

Den utveckling som skett sedan 1979 och som kan förutses för de kommande åren gör det enligt vår uppfattning motiverat att nu påbörja en samlad översyn av skogspolitiken. En utredning bör därför tillsättas med uppgift att föreslå de ändringar av skogsvårdslagen och av skogspolitiken i övrigt som erfordras för att anpassa denna politik till de förhållanden som råder nu och framförallt kan väntas att råda framöver.

Som utgångspunkt för översynen av skogspolitiken bör bl. a. gälla att skogen måste skötas så att den ger en hög och värdefull avkastning också på lång sikt. Lagstiftningen kan förenklas och byråkratin minska. Samtidigt måste skogsbruket ytterligare anpassas till miljövårdens övergripande krav. Skogens mångsidighet och olika funktioner måste beaktas bättre. Skogsbruket måste bli mer ståndortsanpassat.

Bidrag till skogsvård

Vi anser inte att s. k. 5:3-bidrag skall utgå till områden som domineras av lövskog eller är värda att bevara ur naturvårdssynpunkt. Med hänvisning till våra förslag anser vi att bidragsramen i budgetpropositionen kan sänkas till 280 milj. kr. Detta innebär en besparing på 20 milj. kr.

Stöd till byggande av skogsvägar

Med hänvisning till vad som vi anför i motionen om aktsamhet vid exploatering av fjällnära skogar och restriktivitet vid användningen av 5:3-bidragen anser vi att anslagen till skogsbilvägar i jämförelse med budgetpropositionen kan minskas med 10 milj. kr. Budgetbeloppet bör sålunda enligt vårt förslag vara 40 milj. kr.

Skogs- och jordbrukets forskningsråd och åtgärder mot försurningen

Budgetpropositionen redovisar att en del av avgifterna för handelsgödsel och bekämpningsmedel skall användas för åtgärder inom skogsbruket. Skogsbrukets andel av dessa avgifter är mycket marginell, och vi anser enligt motion i anslutning till proposition 1985/86:74 att dessa medel enligt riksdagens beslut skall användas till forskning, alternativ ordning och miljöförbättringar inom jordbruket. Anslagen för skogsforskning och insatser mot försurningen bör dock vara oförändrade. Enligt vårt budgetalternativ täcks de 30 milj. kr. som skall överföras till jordbruket genom de besparingar vi gör på anslagen till 5:3 skogar och bilvägar.

Med hänvisning till ovanstående föreslås

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om samlad översyn av skogspolitiken,
2. att riksdagen anvisar ett i förhållande till regeringens förslag minskat anslag med 20 milj. kr. till 280,0 milj. kr. för bidrag till skogsvård,
3. att riksdagen anvisar ett i förhållande till regeringens förslag minskat anslag med 10 milj. kr. till 40,0 milj. kr. för skogsbilvägar,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att 30 milj. kr. av anslagen till försurning och skogsforskning inte skall täckas av medel från avgifter på handelsgödsel och bekämpningsmedel,
5. att riksdagen hos regeringen begär att domänverket inriktar sin markpolitik på utförsäljning av mark för ca 400,0 milj. kr.'

Stockholm den 21 januari 1986

Lars Ernestam (fp)

Kerstin Gellerman (fp)

Bengt Rosén (fp)

Leif Olsson (fp)